

Oponentský posudek bakalářské práce
**Jakuba Vondráška: Policie a četnictvo Protektorátu Čechy a Morava
po Heydrichově správní reformě, 1942 – 1945. 97 s.**

Téma bakalářské práce J. Vondráška bylo vybráno po zralé úvaze a poznání, že problematiky protektorátních bezpečnostních složek – protektorátní policie a četnictva – se doposud česká historiografie jen zlehka dotýkala. Ani „oficiální“ historiografové české policie (Pavel Macek a Lubomír Uhlíř) ve svazku věnovaném období nacistické okupace nezachytili plnohodnotný historický obraz těchto mocenských nástrojů. Navíc ve prospěch volby hovoří i fakt, že se autor zabývá obdobím, jehož zevrubný rozbor se teprve v nedávných letech stal předmětem soustředěnějšího zájmu českých historiků.

Také rozčlenění práce (pět kapitol s podkapitolkami) nasvědčuje systematickému přístupu J. Vondráška k danému tématu. Celkově by se dalo říci, že se bakalářská práce dělí na dvě podstatné a odlišné části. Je třeba ocenit, že se mu podařilo propojit obě dvě tak, aby po nastínění organizace a jejích proměn a to jak ve sledovaném, tak i v předešlém období, mohl sledovat konkrétní aktivity policie a četnictva v součinnosti s okupačním bezpečnostním a potlačovacím aparátem.

Základní heuristiku prováděl J. Vondrášek především v Národním archivu ČR v příslušných fondech protektorátních a okupačních institucí. V této souvislosti připomeňme, nalik byla a je užitečná digitalizace alespoň některých důležitých archivních fondů, zpřístupněných na internetu, jež také autor plně využíval. Možná mohl být také kritičtější v rozboru pramenů a literatury, nejen je vyjmenovat ale také charakterizovat.. Poněkud složitější zřejmě byla práce s odbornou či vzpomínkovou literaturou. Nejprve bylo nezbytné zmapovat aktivity četníků a policistů v příslušném období a poté dohledávat konkrétní vyličení daných událostí v jednotlivých publikacích. Nejednou se musel obracet k regionální literatuře a to vyžadovalo cílevědomé studium bibliografií. To je patrné zejména v podkapitolkách V „boji“ proti partyzánům a Přílišná horlivost? Střety s parašutisty a domácím odbojem. Za pozornost také stojí kapitola o podílu protektorátní policie na perzekuci romského a židovského obyvatelstva.

Již v úvodu práce formuloval autor základní otázky, aby se hledání odpovědí na ně stalo základní osnovou práce. Citujme je: „Jaké byly důvody k reorganizaci policie a četnictva v roce 1942 a co bylo jejím konečným cílem? Vyskytla se snaha okupantů využít protektorátní útvary pro úkoly související s válečným úsilím? Třetí otázkou je jak moc se policie a četnictvo podílelo na represích vůči romským a židovským obyvatelům a jaké bylo jejich chování vůči nim? Poslední otázka zní, jak rozšířeným jevem byla kolaborace příslušníků bezpeč-

nostních sborů a jaké formy odporu se u nich projevovaly nejčastěji?“ (s. 9). A pohled na závěr práce dokládá, že J. Vondrášek nacházel odpovědi a zřetelně je formuloval, i když si uvědomoval, že stojí teprve na počátku dalšího výzkumu. Úvaha o možné komparaci s Holandskem se zdá být dobrá, avšak bylo by vhodné případné srovnání rozšířit i na další okupované západoevropské země. Okupované východní území Evropy mělo přece jenom odlišné metody ovládnutí a okupační politiky.

Přes mnohé klady práce je nutné zmínit některé menší nedostatky. Tak např. nepovažuji za vhodné zařazovat mezi paměti Zpověď K. H. Franka či Pannwitzovu zprávu o atentátu na Heydricha. Celý text pak devalvují pravopisné chyby (shoda podmětu s přísudkem), takže snad mohl být autor či korektor práce pečlivější a chyby odstranit.

Závěr: Práci Jakuba Vondráška Policie a četnictvo Protektorátu Čechy a Morava po Heydrichově správní reformě, 1942 – 1945 doporučuji k obhajobě a v případě jejího úspěšného průběhu navrhuji, aby byla oceněna klasifikačním stupněm výborně.

V Praze dne 29. srpna 2013

PhDr. Jan Gebhart, DSc.